

Vineri, 19 octombrie 2012

Nr. 4

WWW.ASTRAFILM.RO

PARAGRAFF

ASTRA FILM
Festival

15-21 OCTOBER 2012

interviu

ALAIN DE HALLEUX

regizor, „Cernobîl
pentru totdeauna“

„Când uităm trecutul, ratăm șansa de a construi viitorul cel mai bun“

La o generație după incidentul de la Cernobîl, considerați că lumea l-a uitat într-adevăr sau că acesta este un pericol în creștere?

Am să răspund la această întrebare prin alta. Nu crezi că oamenii au uitat deja despre Fukushima? Când vorbesc cu oamenii din jurul meu, de cele mai multe ori aud: „Fukushima? Când a fost asta? Nu s-a rezolvat deja problema?“ Deci ne putem ușor imagina cum oamenii au putut uita de Cernobîl. Când am fost în Ucraina, am rămas foarte surprins. Pentru tineret, Zona era deja ceva virtual. Se jucau „Stalker“, un joc video. În această zonă virtuală omorau mutanți, încercând să evite să acumuleze prea multă radioactivitate. În același timp, comitetul internațional condus de Franța încerca să ascundă imaginea reactorului 4 de la Cernobîl sub un nou sarcofag. Când am pus cap la cap aceste două informații, mi-am dat seama că memoria Cernobîlului este în pericol. Și când uităm trecutul, ratăm șansa de a construi viitorul cel mai bun.

„Cernobîl pentru totdeauna“ a fost lansat în prima parte a anului 2011. Asta înseamnă că filmările au început mult înainte de dezastrul nuclear Fukushima Daiichi. Necesitatea semnalului de alarmă tras de film este evidentă acum, dar ce te-a făcut să simți, când te-ai apucat de filmat, că e important ca oamenii să nu uite 1986?

Am început să fac filme despre industria nucleară în 2006. O centrală din Suedia a fost foarte aproape să explodeze și vroiam să știu de ce. Mi-am spus: „Oare o fi posibil să apară un nou Cernobîl în Europa noastră capitalistă și «democratică»?“ Așa că am investigat subiectul pentru a înțelege cum era condusă centrala nucleară. Am făcut „RAS, Nucleaire Rien A Signaler“, un documentar despre angajații cu contracte temporare din cadrul centralelor nucleare din Franța și Europa. Mi-am dat seama că muncitorii aceia invizibili erau tratați foarte rău și că siguranța noastră era în pericol. Am fost șocat și de faptul că nimeni nu știa de munca lor când foloseau energia pro-

dusă de acești oameni care se expuneau radiațiilor. Bineînțeles, am făcut acel film fiind speriat de perspectiva de a trăi experiența prin care au trecut în 1986 cei din Ucraina și Bielorusia. Astfel, când mi-am dat seama că se apropie aniversarea a 25 de ani de la Cernobîl, am decis să creez „Cernobîl pentru totdeauna“.

Tocmai terminasem acest al doilea film când, la nici două săptămâni după aceea, a avut loc explozia de la Fukushima. N-am fost doar întristat, am fost terifiat. Ce îi rezervă viitorul Japoniei? După 25 de ani, comunitatea internațională nu a reușit să repare complet reactorul numărul 4, care aproape nu mai are combustibil nuclear în interior. Cum se vor putea repara patru reactoare pline de material radioactiv, aflate într-o zonă atât de activă din punct de vedere seismic? Mi-am imaginat pe loc viitorul Japoniei în 25 de ani, și era unul deprimant...

Tot la subiectul Fukushima, am înțeles că sunteți din nou în mijlocul unor filmări. Ce ne puteți spune despre proiectul actual?

Lucrez acum la portretul orașului Minamisoma, aflat la marginea zonei Fukushima, care oscilează între a lupta ca să supraviețuiască sau a renunța și a accepta să moară. Acest oraș este, din multe puncte de vedere, o metaforă a lumii noastre ajunse

într-un punct crucial al istoriei. Filmul urmărește trei familii. Una decide să plece, una să rămână și una ezită între cele două alternative. Dar dacă din Minamisoma se poate scăpa, de pe Pământ nu avem unde să fugim.

„Cernobîl pentru totdeauna“ va avea premiera în România zilele acestea, în cadrul Astra Film Festival. Ce părere aveți despre acesta? Veți reveni, după terminarea documentarului la care munciți în momentul de față?

Fiind momentan prins în fața mesei de montaj cu documentarul despre Fukushima, nu voi putea, din păcate, ajunge anul acesta la festival. Am fost obligat, de fapt, să refuz o mulțime de invitații. Regret acest lucru, pentru că fac filme exact pentru a le duce prin lume și a le prezenta publicului, pentru schimburile de idei aferente. Dar trebuie să-mi asist ultima creație să vină pe lume... Voi veni data viitoare, dacă nu se prăbușește întregul sistem între timp. Dar ca să nu închei într-un ton sumbru, să-ți spun ce obișnuia să-mi zică și mie bunicul meu: „Dacă ai călcat într-o baligă, nu pierde prea mult timp uitându-te la pantof. Uită-te în jur după ciuperci, ele cresc cel mai bine pe lângă baligă!“ Deci oricât de întunecat ar fi în jur, undeva există sigur o rază de lumină.

Un interviu realizat de
MILITON STĂNESCU

Agenda de weekend:
documentare, muzică
și gala premiilor

recomandări
ASTRA FILM FESTIVAL
Au mai rămas
trei zile

Ultimele zile de Astra Film Festival culminează sâmbătă cu ceremonia de acordare a premiilor pentru secțiunile din competiție. Gala decernării premiilor este programată să înceapă sâmbătă seara, de la ora 19:00, în sala John Marshall a Casei de Cultură a Sindicatelor. Membrii juriului, compus din Luciano Barisone, Sorin Botoșeanu, Hanka Kastelicova, Rene Kubasek, Cristian Nițulescu, Christophe Pomez, Cristi Puiu și Michael Stewart vor decide palmaresul acestui an. Filmele premiate vor fi reproiectate în cursul zilei de duminică, în sala Săucan, de la ora 14:00. Până la ceremonie însă, spectatorii Astra Film Festival sunt așteptați vineri, de la 16:00, la un Open Session, în cadrul căruia va avea loc masterclass-ul coordonat de Serge Gordey, pe tema „Documentarul web și povestea interactivă“.

Seara, de la 22:00, trupa cehă DVA va izbucni pe scena sălii Marshall, într-un concert ce amestecă limbi inexistente cu sonorități zglobie și instrumente dintre cele mai bizare – chitară, banjo, looping, kitchen beatbox, bass clarinet, saxofon și jucării. Concertul lor face parte din festivalul Soundczech la AFF 2012, care i-a prezentat luni și pe conașionalii lor, Floex.

Imediat după încheierea galei de decernare a premiilor, sâmbătă, de la ora 21:00, va intra în concert grupul de muzică veche românească Anton Pann. Înființat în 2004 ca formație vocal-instrumentală, Anton Pann se inspiră din manuscrise medievale otomane, bizantine și orientale, resuscitând frumusețea eclectică a muzicii vechi. În ceea ce privește proiecțiile de film, ziua de sâmbătă este dedicată difuzării unor documentare controversate pe tema „Dacii“. În sala Săucan vor fi prezentate, între orele 11:00 și 15:00, trei filme-eveniment, „Draco, chipurile de piatră“, „Dacii – adevăruri tulburătoare“ și „Dacia – moștenirea pierdută a României“, fiecare punând în balanță riscurile unei viziuni care pendulează între intenție regizorală, orizont de așteptare al publicului și inerție istoriografică.

LAURA DUMITRESCU

interviu

ANNE SCHILTZ, CHARLOTTE GREGOIRE

regizoare, „Cheltuieli comune“

„Am vrut să înțelegem cum comunică oamenii la bloc“

Anne Schiltz și Charlotte Gregoire au primit la Astra Film Festival un premiu în competiția românească din 2007 pentru „Stăm“. Anul acesta revin în aceeași competiție cu „Cheltuieli comune“, un film despre oamenii care locuiesc la bloc.

Pentru majoritatea românilor, „întreținerea“ este un subiect interesant doar din punctul de vedere al sumei care trebuie plătită. Dumneavoastră ce ați găsit interesant la această „întreținere“?

A fost o oportunitate de a spune o mulțime de lucruri prin „întreținere“. Să aflăm cum este viața la bloc, să cunoaștem oamenii care locuiesc acolo. Dar, în același timp, am vrut să înțelegem cum comunică oamenii. Și unul dintre momentele în care o fac este, de două ori pe lună, când vin să plătească întreținerea. În aceste momente se strâng mulți oameni. Vorbesc, tipă unii la alții sau bârfesc. Dar se întâlnesc. Pentru noi, aceste momente au fost foarte importante pentru a înțelege ceva din viața la bloc. Prin intermediul lor, prin repetiția acestor momente am încercat să creăm și o structură a filmului nostru.

Cum ați ajuns tocmai în acest bloc?

Am ajuns la el din întâmplare. Am vrut să facem un film despre un bloc din oraș (București, n.r.). Am vizitat mai multe clădiri, de fiecare dată cu cineva din interior, pentru că era mai ușor să ne facem intrarea. Dar la blocul despre care am făcut până la urmă filmul am ajuns absolut din întâmplare. Nu știam pe nimeni acolo, am pășit înăuntru doar pentru că o femeie bătrână de la scara blocului ne-a invitat:

„intrați“. Ne-a spus să mergem la etajul trei, să ne întâlnim cu Dumitru, administratorul. L-am găsit la etajul trei și s-a arătat interesat de ideea noastră.

Cât timp au durat filmările?

Am mers acolo o dată sau de două ori pe an, timp de patru ani. De fiecare dată stăteam cam două săptămâni și locuiam în bloc. Închiriam un apartament sau o cameră, în funcție de unde găseam loc liber. Ne-am gândit că e foarte important să locuim acolo, să cunoaștem oamenii, să fim acolo în caz că se întâmplă ceva.

Pe parcursul filmului personajele se dovedesc foarte familiare față de voi și față de cameră. Cum ați reușit să faceți asta?

Cheia a fost faptul că am decis să locuim în bloc. Așa am petrecut foarte mult timp cu oamenii de acolo, ne-am cunoscut bine înainte de a începe filmările. Și când am început, am petrecut mult timp fără să deschidem camera. Am mâncat, am băut cu ei, am stat la povești. Încetul cu încetul, am devenit vecini. Bineînțeles că nu am apucat să-i cunoaștem pe toți, erau 10 etaje și 66 de apartamente. Au fost și oameni care nu au vrut să fie filmați și am respectat decizia lor.

În interviuri, majoritatea protagoniștilor ajung la două teme: „era mai bine înainte“ și „trebuie să plecăm din România“. Care a fost reacția voastră, ca străini, la aceste subiecte?

Am ajuns să înțelegem că pentru unii era mai ușor înainte. I-am înțeles

și pe cei care spun că preferă să fie liberi, să plece în străinătate și să câștige bani. De altfel, subiectul banilor este tot timpul prezent în film. Dar nu noi am venit cu subiectele. Ele au apărut în discuții. În timp ce eram în București, în 2010, erau manifestații de stradă, așa că oamenii au început să ne povestească cum era înainte, cum e astăzi, încotro se îndreaptă România...

Nu e prima oară când veniți la Astra. Cum vi se pare festivalul?

Am mai fost în 2007, când am primit și un premiu. Ne place Sibiul și, în același timp, am vrut să fim alături de filmul nostru. E un film despre România care n-a mai fost prezentat până acum unui public românesc, așa că avem emoții.

Interviu realizat de ROBERT BĂLAN

Roșia Montană, Un loc la marginea prăpastiei

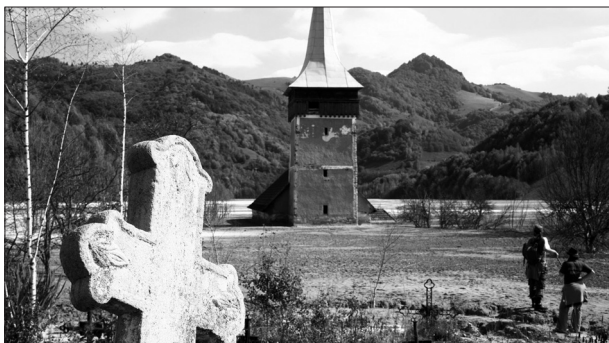
Fabian Daub, Germania, România

Competiție: Eco CinematogrAFF, 92 min.

► Vineri 19 oct., 19:00, sala Marshall

► Duminică 21 oct., 13:00, sala Marshall

Proiectul de exploatare minieră din apropierea satului Roșia Montană este de mult poate cel mai important subiect de controversă în domeniul ecologic din România.

Efectele pe care le-ar putea avea exploatarea industrială a depozitelor de aur asupra zonei se prevăd dezastruoase. Folosirea cianurilor pentru prelucrarea minereului extras și depozitarea reziduurilor extrem de toxice într-o baie de decantare care ar putea sau nu să fie amplasată pe rocă poroasă prezintă un risc pe care mulți își doresc să nu ni-l asumăm. Dincolo de aceasta, coproducția germano-română se apleacă și asupra celui alt aspect negativ pe care proiectul cu capital canadian îl poate avea, și anume eliminarea unei întregi comunități – satul Roșia Montană. Aceasta a început deja, și dacă nu s-a concretizat complet încă, este doar din cauza puținilor oameni care își iubesc destul de mult casa natală, stilul de viață sau natura, încât se mai opun încă, pe cât posibil, puternicului adversar reprezentat nu numai de Gold Corporation, dar și de sprijinul acordat de statul român demarării lucrărilor.

MILITON STĂNESCU

Tăietura

Beryl Magoko, Uganda

Competiție: Student, 43 min.

Vineri, 19 oct., 19:30, sala Săucan

În tradiția populației Kuria din Kenya, circumcizia, atât a femeilor, cât și a bărbaților, e partea centrală a ritualului de trecere care separă copiii de adulți. Pentru

bărbați, momentul circumciziei e un prilej pentru a-și demonstra curajul, însă pentru fete, acesta are efecte devastatoare. Și nu doar pentru o lună – timp în care fetele surprinse pe film de Beryl Magoko spun că nu se mai pot ridica din pat. La origini, sensul ritualului era, probabil, acela de a ține sub control prostituția. În secolul XXI, „tăietura“, efectuată uneori cu multă brutalitate, nu mai are nici o justificare. Mai mult, circumcizia marchează aceste femei pentru tot restul vieții, punându-le chiar viața în pericol. Biserica, asociațiile nonguvernamentale și medicii încearcă să pună capăt acestei practici, însă obiceiurile de secole sunt greu de schimbat. Documentarul prezintă, fără a se feri de tabuuri, un proces în curs de desfășurare – confruntarea dintre argumentele științei, pe de o parte, și inerția și presiunea socială, pe de altă parte; la mijloc se află mii de femei care sunt încă mutilate, fără să aibă șansa de a se opune.

CĂTĂLIN STURZA

interviu IRIS ZAKI regizoare, „Schimburi Cușer“

„Cred că sunt mai multe tipuri de a documenta realitatea“

„Schimburi cușer“ a câștigat premiul întâi la Open City London Documentary Festival la categoria „Strada mea“, o secțiune dedicată filmelor despre vecini sau comunitatea din care realizatorii fac parte. Este un proiect de masterat, dar în același timp și o investigație foarte personală. De mult timp aveți de gând să faceți o asemenea investigație, care este un fel de scufundare în propria copilărie?

E primul meu film și, înainte de a începe filmările, nu aveam nici o idee despre cum va arăta. Din moment ce hotelul evreiesc unde am filmat este foarte mic și are o atmosferă de familie, oaspeții comunică între ei. La început eram destul de rezervată, dar, după un timp, conversațiile cu ei au devenit din ce în ce mai intime și mi-am dat seama că le face plăcere să discute. Conversațiile noastre au fost simple și spontane. Nu am pregătit întrebări. Pur și simplu, i-am întrebat tot ce am vrut să aflu și ei au făcut la fel. Ei mă cercetau pe mine, eu îi cercetam pe ei. Am vrut să schimb relația de putere între realizator de film și subiect. Sunt o persoană foarte

deschisă și directă și cred că odată ce relațiile acestea sunt echilibrate, pot conduce spre o comunicare adevărată. Și dacă mă aștept ca subiecții mei să se decidă și să fie sinceri cu mine, fac și eu același lucru.

Filmul explorează o temă mai generală: diferențele dintre evreii ortodocși, religioși, și cei laici din Israel,

ridicând multe întrebări despre motivațiile din spatele tabuurilor cușer. V-ați gândit că întrebările pe care le puneți și stilul polemic ar putea să-i supere pe unii?

Cred că depinde de stilul de abordare. Îmi respect subiecții și convingerile lor religioase, nu cred că eu sunt cea care știe mai bine, prin urmare nu văd de ce s-ar supăra. Ei respectă cu strictețe atât de multe lucruri, ar trebui să poată să și discute despre ele. În iudaismul ortodox e considerat important să educi evreii laici și să încerci să-i apropii de religie. Nu mi-e teamă că aș putea deranja oamenii exprimându-mi sincer convingerile, într-un mod respectuos. Iar atunci când vine vorba de convingeri politice sau dacă cineva devine rasist, eu spun ce cred.

Filmul este bazat pe experiența ta ca recepționist la Hotelul Hasidic din nordul Londrei. Când te-ai angajat acolo te gândeai că vrei să faci un film despre el?

La hotel mi-am luat un job part-time ca studentă. Nu mi-am imaginat atunci că voi face un film plecând de la această slujbă. Fiind curioasă în privința evreilor ortodocși am stabilit o comunicare cu oaspeții mei și atunci când le-am spus că vreau să fac un film despre ei, au fost intrigati. M-am gândit că n-ar trebui să

ratez această oportunitate, așa că, atunci când a trebuit să mă apuc să fac înregistrări pentru lucrarea de master, m-am decis să renunț la ideea originală ca să filmez hotelul în tura mea.

Sunt momente în care îți asumi un rol foarte activ în film și începi să polemizezi cu unele dintre personaje. Nu-ți lași opiniile deoparte și poziția ta e foarte clară. Bănuiesc că nu ești un fan al realizatorului invizibil, neutru, care tace în spatele camerei?

Cred că sunt mai multe tipuri de a documenta realitatea și nu cred că unele metode sunt mai bune ca altele. Și din aceste metode rezultă diverse moduri de documentare și diverse filme. Eu am tendința de a confrunta oamenii, de a fi provocatoare. Mereu am ceva de spus și nu cred că voi fi un foarte bun regizor observațional, așa că sunt mulțumită că oamenii pot aprecia stilul meu și rolul meu activ în film.

Știau toate personajele care apar că sunt filmate?

Bineînțeles. Când m-am decis să fac filmul, m-am dus la șefa mea să-i cer voie. Eram sigură că va zice nu, dar, surprinzător, a fost de acord, chiar i-a plăcut ideea. Majoritatea personajelor au stat mai multe zile la hotel, așa că deja le cunoșteam înainte de a le cere permisiunea să le filmez. Camera era în fața lor. Nu era ascunsă sau ceva de genul ăsta. Și eu am fost surprinsă că au fost deschiși, din moment ce majoritatea nu văd filme, nici nu se uită la televizor. Dar au fost foarte deschiși și autentici în prim-plan. Cred că faptul că am apărut și eu alături de ei în fața camerei a contribuit la autenticitatea conversațiilor. Dar până la urmă, cei mai mulți dintre ei nu dau detalii personale, ci își exprimă punctul de vedere despre viață și religie.

Interviu de CĂTĂLIN STURZA

Cartea tundrei. Povestea lui Vukvukai-Pietricică

Aleksei Vakhrushev, Rusia
Competiție: Internațional, 105 min.

► Vineri, 19 oct., 22:00, sala Studio
Disponibil și la video barul din foaier

În peninsula Ciukotka din tundra Chaun, în Siberia arctică, viața crescătorilor nomazi de reni e aceeași ca și acum sute de ani.

Vânturile teribile și temperaturile extrem de scăzute ale iernii par că au înghețat timpul cu totul. Bătrânul Vukvukai, de 72 de ani, proprietarul unei turme de 14 000 de reni, conduce o comunitate formată din familia lui, alcătuită din soție, soră și băieții săi, împreună cu familiile acestora,

și alți câțiva crescători cu o înțelepciune seculară, moștenită prin sânge, dar și cu umor proaspăt. Lupta pentru supraviețuire și o oarecare bunăstare în condițiile aproape inumane din tundră e completată de strădaniile lui Vukvukai de a-și păstra nepoții lângă el. Uneori, când se odihnește la un ceai în iurtă, el încearcă să îi convingă să nu părăsească tundra, să continue tradiția de secole a familiei și să nu se lase atrași de lumea orașului.

„Cartea tundrei/ The Tundra Book“ oferă o privire intimă și fascinantă în interiorul unei comunități izolate și a universului al cărui ritm aceasta îl respiră. Imaginile superbe ale unei lumi de la capătul pământului și a vieții idilice, dar, în același timp, nespuse de grea a personajelor principale, dublate de frânturi din cânturi Chaucu creează efectul unui film halucinant și acaparator în toate cele 105 minute ale sale.

ELIZA ZDRU

Stremț 89

Anda Puocao, Dragos Dulea, România

Competiție: Student, 14 min.

► Vineri 19 oct., 12:00, sala Săucan

Filmat în patru zile, cu buget zero, „Stremț 89“ este povestea revoluției spuse pe mai multe voci de către țărani dintr-un sătuc răătăcit în creierul munților. Fără sensul dramei istorice, oamenii continuă să-și trăiască viața, cu zarva, ranchiuna, țafna și izul de scandal obișnuit al comunității, dar și cu exaltarea momentului. „Stremț 89“ este o colecție de impresii transpuse hiperbolic, în care ecourile revoluției se traduc în folclorul local prin invazii, terorism, tancuri și riscul ocupației de către forțe dușmane invizibile. Memorabile sunt asocierile pitorești și naivitatea cu care diverși ambuscați vor să profite de haosul creat ca să o pălmuiască pe primărită, să fure ce se mai găsește prin pivnițele vecinilor sau să se afirme pe câmpul luptei.

„Boborul“ se strânge gloată ca la revoluțiile imaginare ale lui Caragiale și comentează fantezist despre cum se furau găini și cum bătrânele satului pregăteau sarmale pentru oastea constituită ad-hoc. Un mozaic fermecător de povești balcanice de neratat.

LAURA DUMITRESCU

► Două tinere elegante se pregătesc să intre în sala Marshall. „Eu am fost ultima dată la festival în 2007. Am fost plecată cinci ani la facultate în Cluj și n-am mai apucat să vin. Am fost în 2007, când am văzut câteva filme documentare. De atunci n-am mai apucat să venim. (discută amândouă) Da, ne-am luat programul ca să alegem documentarele – dar încă nu am apucat să-l răsfoim. (intervine cealaltă fată) Vrem să venim în fiecare zi, în măsura în care putem. Nu, nu mai suntem studente, în vara asta am terminat facultatea. Cum am descoperit festivalul? (râd) Păi, fiind din Sibiu, îl știm de mult, din liceu. E un festival foarte bine promovat.“
► Două cupluri în vârstă au rămas, câteva minute după deschiderea festivalului de luni, pe scaunele din sala Marshall.

„E prima dată că venim la festival. Anul acesta, ne-am hotărât să venim, să mai ieșim din lumea noastră. Da, suntem din Sibiu. (domn grizonant, cu aer jucăuș; în discuție intervine doamna care stă așezată lângă el). Nu știu dacă putem veni în fiecare zi, acum studiem programul. Nu am avut timp să-l studiem. Am venit chiar de la început, de la primul film. (o doamnă elegantă, care stă în picioare în grup, se întoarce cu fața spre noi). În orice caz, am fost încântată de filmul documentar din deschidere. („Satul de demult“ de Dumitru Budrala). Mie mi-a adus aminte de copilărie și de satul în care am copilărit. (intervin ambele doamne) Și nu numai atâtea, de obiceiurile care au fost. Îmi pare rău că tradiția românească se pierde. În sate au rămas doar bătrânii...”

vox pop

EDUARD MOSCHITZ

regizor, „Mama Illegal“

interviu

„Nimeni în Occident nu știe nimic despre situația imigrantelor ilegale din Moldova“

Eduard Moschitz, realizator de televiziune austriac aflat la primul său documentar de lungmetraj, s-a oprit la Astra Film, în Sibiu, după un zbor de multe ore din Argentina. Dorința sa cea mai mare este ca „Mama Illegal“ – care deja a câștigat Marele Premiu la festivalul One World Human Rights – să fie văzut de cât mai mulți oameni, pentru a atrage atenția asupra problemelor femeilor din Moldova care și-au părăsit copiii pentru a lucra în Occident.

„Mama Illegal“ a fost deja prezentat la multe festivaluri de film documentar – din Belgia, în Argentina, în România, Lituania și Germania. Face parte din marketingul filmului acest tur de forță?

Nu mă interesează marketingul. Mă interesează să aduc filmul în fața unor oa-

meni diferiți, cărora să le prezint prin intermediul său situația din Moldova, unde o mare parte din locuitori trebuie să-și părăsească țara, devenind în Occident imigranți ilegali, și să ducă o viață foarte grea în țările de exil. În Austria, lucrez ca jurnalist la televiziunea națională. Ceea ce fac, în calitate de realizator de film, este să încerc să-i ajut pe oamenii de acolo. Nu există filme despre Moldova, nimeni nu știe nimic despre această țară. În decembrie e programată o vizionare a documentarului la Parlamentul European – care cred că e foarte importantă și pentru politicienii de acolo, unde nimeni nu știe nimic despre această țară.

Vor veni politicienii să vadă filmul? Sau cei mai mulți se vor înghesui la cocktail și puțini vor ajunge și în sala de cinema?

E prima dată că merg acolo, habar n-am cum funcționează. Dar un politician din România sprijină filmul, iar unul dintre consilierii ei este din Moldova – și ambele doamne sunt foarte interesate să promoveze acest subiect. Ceea ce e important pentru cele trei protagoniste ale filmului (două dintre ele vor participa la vizionare, la Bruxelles) este ca oamenii, și mai ales politicienii de la Bruxelles, să își facă o impresie la prima mână asupra situației din țară. Când politicienii din Moldova merg la Bruxelles, spun, tot timpul, că Moldova e o țară grozavă, în care economia merge foarte bine, șomajul scade, totul e perfect, și că au nevoie doar de niște bani. Dar nimeni nu știe nimic în Vestul Europei despre viața din aceste sate sărace, de unde femeile pleacă să se facă menajere, în Occident. Cred, așadar, că este important ca aceste femei să-și spună singure poveștile, să arate cum e să treci fraudulos granița, plătind de fiecare dată câteva mii de euro, și să-ți lași copii singuri acasă, cu anii. Nu a existat nici un film, din câte știu, până la „Mama Illegal“, care să descrie această situație.

Mesajul e, așadar, mai important decât documentarul? Să duci mesajul în fața celor care au o anumită autoritate e mai important decât filmul de dragul filmului?

Cel mai important e să faci mesajul să ajungă la oameni. Eu lucrez ca jurnalist, și în meseria mea de bază e același lucru – contează să ajungi la oameni, să le spui povești adevărate. Filmul documentar e un alt mod de a face acest lucru. Dar e important să-i atingi, să-i faci să-și deschidă inimile, să le schimbi modul de gândire. Dacă filmul documentar e bun, atunci și subiectul poate să ajungă la oameni.

Doar filmarea documentarului a durat șapte ani. Nu au fost șapte ani

pierduți, în ceea ce privește ocazia pe care ar fi avut-o Moldova de a-și duce mesajul în fața Bruxelles-ului? Dacă ați fi făcut un film pe tema imigranților ilegali în jumătate de an, sau într-o lună?

La început, una dintre protagonistele filmului – Aurica – lucra pentru mine, avea grijă de copiii mei. Femeia mi-a spus povestea ei, și am făcut un film pentru televiziunea națională austriacă, în 2004, de 30 de minute. După acest reportaj, nimic nu s-a schimbat. Ceea ce am încercat să fac apoi a fost s-o urmăresc mai multă vreme, așa că am făcut un al doilea reportaj – care a fost difuzat la TV în 2007. Iarăși, nimic nu s-a schimbat. Apoi am urmărit-o pentru și mai mult timp – șapte ani –, și ceea ce am descoperit e că imigrația ilegală distruge familii. Am făcut un lungmetraj pe care îl prezint acum la diferite festivaluri, în fața Parlamentului European și a Parlamentului Austriac. Sper să se schimbe

ceva, dar e muncă foarte grea, de lungă durată.

Care sunt primele impresii, la Astra Film Sibiu? Ați văzut vreun film, până acum?

M-am gândit mult la acest oraș – e un oraș minunat, din ceea ce am văzut până acum. Sunt foarte încântat că am primit o invitație de la Astra Film Festival, care e cel mai important festival de film documentar din România. Cred că filmul ar trebui să ruleze și în cinematografele românești, și cred că e un film care face parte din cultura românească – e un film despre cultura românească, ce tratează probleme care sunt și ale societății românești.

Interviu realizat de CĂTĂLIN STURZA

PARAGRAFF

ZIARUL ASTRA FILM
FESTIVAL SIBIU

Redactor-șef: Cristina Petrescu
Redactori: Cătălin Sturza, Robert Bălan, Laura Dumitrescu, Militon Stănescu, Eliza Zdru
Tehnoredactor: Nicu Ilie
Foto: Francisc Arrany, Eliza Zdru, Sebastian Marcovici

eveniment

DOCSTORIES MAREA NEAGRĂ

masterclass

Seria de masterclass-uri „Docstories Marea Neagră“, care a debutat pe doi iulie în Tbilisi, a ajuns la Sibiu unde, sub egida Astra Film Festival, își va desfășura cea de-a doua și penultima parte, înainte de episodul final din noiembrie, de la Amsterdam.

Invitații speciali – Rick Minnich, Goran Radovanovic și Serge Gordey – prezintă diverse tehnici, secrete sau capcane ale meseriei de documentarist, împărțind din vasta lor experiență în domeniu.

Urmând proiecțiilor din serile zilelor de miercuri, joi și vineri, cei trei invitați discută cele văzute, atât despre aspectele de care sunt mulțumiți, cât și în legătură cu schimbările pe care ochiul aruncat retrospectiv li le sugerează. Prezentării acestora li se adaugă dialogul cu participanții veniți din toate țările care se învecinează cu

Marea Neagră, cei ce și-au adus poveștile și ideile lor proprii la masterclass și primesc acum sfaturi prețioase în vederea transformării acestora în documentare de succes. Viitorii filmografi au astfel ocazia să asculte, dar și să-și facă auzite părerile, iar în cazul în care timpul alocat interacțiunii în sala de proiecție se dovedește insuficient, Rick Minnich a stabilit miercuri seară antecedentul continuării pe termen nedefinit a discuțiilor în sala Turandot a hotelului Ibis, aflat în imediata vecinătate a Casei de Cultură a Sindicatelor.

„Forgetting Dad“, filmul lui Minnich, a suscitat discuții deosebit de interesante, atât pe marginea execuției efective, cât și despre subiectul în sine: care sunt modurile cele mai bune și/ sau cele mai facile de structurare a acestuia; este forma la fel de importantă ca și conținutul; cât din sine trebuie să se vadă în propriul film? „Con Fidel, Pase lo que Pase“, seria de documentare filmate în Cuba de Goran Radovanovic, oferă pentru open session la fel de multe subiecte de real interes pentru cei veniți să învețe sau să-și testeze cunoștințele deja acumulate, iar masterclass-ul lui Serge Gordey din această seară, despre implementarea documentarului interactiv în lumea electronică, și despre depășirea pragului clasic de transmitere unidirecțională a informațiilor, promite să genereze cel puțin același entuziasm din partea celor prezenți.

MILITON STĂNESCU